

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาตินั้น มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด คุณธรรม พละนามัยที่สมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (กรมการปกครอง ม.ป.ป. : 1) และในการจัดการศึกษานั้น การศึกษาในระดับประถมศึกษา คือพื้นฐานที่สำคัญของการศึกษาทั้งหมด เพราะเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานให้คงสภาพอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ (กรมวิชาการ 2521 : 1) นอกจากนี้ยังเป็นบริการพื้นฐานที่รัฐมุ่งให้แก่ประชาชนทุกคน เทศบาลเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา ภาระกิจดังกล่าวได้ระบุไว้อย่างชัดเจนใน พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50(6) และมาตรา 54(8) (อมร จันทรสมบูรณ์ 2519 : 241-242) นับได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบโดยตรง จากการวิเคราะห์การจัดการศึกษาของเทศบาลในเขตการศึกษา 2 อันได้แก่ เทศบาลเมืองยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เทศบาลตำบลเบตง ตะลูนัน และสุโขทัย-ลก ปีการศึกษา 2529 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย และคณิตศาสตร์) และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้ยังมีอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง (กลุ่มวิชาการเทศบาลและเมืองพัทยา เขตการศึกษา 2 2529) ลักษณะดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาคำ ซึ่งมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน สาเหตุของปัญหาที่กลุ่มวิชาการเทศบาลและเมืองพัทยา เขตการศึกษา 2 (2529) วิเคราะห์ไว้พอสรุปได้คือ

1. นักเรียนมีพื้นฐานในวิชาภาษาไทยไม่ดี จึงทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ด้วย

2. นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันน้อย และขาดทักษะการฟัง พูด และอ่านภาษาไทย

3. ครูขาดเทคนิคในการเร้าใจ ที่จะช่วยให้นักเรียนสนใจการเรียนภาษาไทย

4. ครูไม่ใช่สื่อการสอนประกอบเนื้อหาที่สอน

เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาดังกล่าวแล้วจะเห็นว่ามื่อองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดปัญหา ซึ่งทำให้การพัฒนาการศึกษาของชาติในระดับประถมศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และยังส่งผลกระทบต่อไปยังการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นด้วย องค์ประกอบเหล่านั้นคือ นักเรียน ครู และสื่อการสอน

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู่มากที่สุด โดยมีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนการสอน ซึ่งต้องใช้สื่อการสอนประกอบ หนังสือเรียนเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะในการอ่านของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาไทยครบถ้วนตามจุดประสงค์ที่วางไว้ (กรมวิชาการ 2526 : 18) นอกจากนี้สื่ออื่น ๆ ที่ช่วยเสริมทักษะการอ่านของนักเรียน ได้แก่ จุลสาร พจนานุกรม บทร้อยกรอง หนังสือเสริมการอ่าน และเอกสารที่เป็นข้อความต่าง ๆ ที่ครูเป็นผู้จัดหาหรือจัดทำขึ้น สื่อเหล่านี้นักเรียนสามารถอ่านเองได้ แต่ดังที่กล่าวแล้วว่านักเรียนในเขตการศึกษา 2 ขาดทักษะทางการอ่าน และมีพื้นฐานทางวิชาภาษาไทยไม่ดี ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาอื่นด้วย การขาดความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านเป็นผลทำให้การอ่านนั้นคือประสิทธิภาพและยังไม่สามารถจดจำสาระของเรื่องที่อ่านนั้นได้ด้วย (ประยูร แจงจบ 2521 : 1) การเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านนั้นทั้งครูและนักเรียนต้องอ่านหนังสือเพื่อให้จำสาระสำคัญ หรือข้อความสำคัญของตอนได้ (ชลธิชา กลัดอยู่ 2517 : 11) ทั้งที่จุดประสงค์ของการเรียนรู้การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ที่เน้นถึงการให้นักเรียนอ่านแล้วสามารถจับใจความและสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ (กรมวิชาการ 2521 : 30-32) การที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจำเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดั่งนั้น ผู้วิจัยส่วนใหญ่ได้มุ่งศึกษาวิธีสอนอ่านและวิธีฝึกทักษะในการอ่านโดยวิธีต่าง ๆ แล้วนำมาใช้ในห้องเรียน

ต่อมาได้มีการศึกษาว่างวางขึ้น แทนที่จะพัฒนาวิธีสอนและการฝึกทักษะเพียงด้านเดียว ยังได้พัฒนาการจัดทำหนังสือแบบเรียนและตำราใหม่มีลักษณะที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว นักเรียนอ่านเข้าใจได้ง่ายและจดจำได้ดี การปรับปรุงแบบเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจและความเข้าใจของนักเรียนในแต่ละวัย เป็นการสร้างเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการอ่านทางหนึ่ง ดังที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 122) ได้เสนอแนะในประเด็นการจัดการประถมศึกษาใหม่คุณภาพข้อที่ 5.15 ควรปรับปรุงแบบเรียนให้น่าสนใจ ไม่นั้นเฉพาะการเสนอเนื้อหาและให้จัดระบบการใช้หนังสือให้กับเด็กทุกคน ซึ่งแบบเรียนแต่ละเล่มก็จะมีบทเรียนที่เป็นเรื่องย่อย ๆ อยู่หลายเรื่องควยกัน และวิธีการทำให้ผู้เรียนสนใจเรื่องต่าง ๆ ในบทเรียน แล้วว่าเนื้อเรื่องนั้นได้ตั้งเป็นจุดสำคัญของการอ่านเรื่อง จากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการอ่านเรื่อง และการจำเนื้อเรื่องทำให้พบตัวแปรสำคัญที่น่าจะศึกษาและวิจัยคือ การใช้คำถามประกอบเนื้อเรื่องที่อยู่ในตำแหน่งที่วางไว้แตกต่างกัน การใช้ภาพประกอบเนื้อเรื่อง และเพศของนักเรียน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าตำแหน่งของคำถามและการใช้ภาพประกอบเนื้อเรื่องจะมีผลต่อการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนที่ต่างเพศกันหรือไม่ ตลอดจนศึกษาวิธีการรวมระหว่างตัวแปรทั้งสามควย

คำถามประกอบเนื้อเรื่องเป็นตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในครั้งนี้ เพราะในการเรียนการสอนที่ได้ผลดีนั้นครูผู้สอนต้องมีการกระตุ้นและให้สิ่งเร้าแก่นักเรียนอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายและรู้แนวทางของตนตลอดเวลา ดังนั้นการใช้คำถามประกอบเนื้อเรื่องก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสนใจและตั้งใจอ่าน ซึ่งจะให้นักเรียนจดจำเนื้อเรื่องได้ควย ดังที่ ออซูเบล (Ausubel 1960 : 267) ได้ให้ความเห็นว่า ตามปกติในการอ่านตามผู้อ่านอย่างระมัดระวังตั้งอกตั้งใจแล้วจะจดจำเนื้อเรื่องอย่างกว้าง ๆ ได้ แต่การใช้คำถามประกอบการอ่านจะช่วยให้จำรายละเอียดได้ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ โรธคอปฟ์ (Rothkopf 1966 : 242) ที่ว่าคำถามประกอบเนื้อเรื่องจะช่วยให้จดจำได้ทั้งที่เป็นเนื้อหากว้าง ๆ และเนื้อหาเฉพาะละเอียด

ย่อยลงไป และ ออร์ทิซ (Ortiz 1977 : 109-114) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้คำถามในการอ่านว่ามี 2 ประการคือ

1. คำถามมีส่วนช่วยในการอ่านทำให้ผู้อ่านมีความสนใจในสิ่งที่อ่าน
2. คำถามมีส่วนช่วยในการอ่านโดยอธิบายสิ่งที่อ่านให้ชัดเจนขึ้น

ฮิลเลอร์ (Hiller 1974 : 202) ยังได้กล่าวว่า คำถามเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแสดงออกในรูปของการฟัง อ่าน คิด เป็นต้น และนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้และจดจำเนื้อหาที่ตรงกับคำถามได้ค้แล้ว ยังช่วยให้เรียนรู้และจดจำเนื้อหาอื่น ๆ ที่ผู้เรียนเรียนในขณะนั้นได้ค้ขึ้นด้วย ทั้งนี้ เฟรส แพตทริก และ ชูเมอร์ (Prase, Patrick and Schumer 1970 : 52) ได้สรุปว่า การใช้คำถามประกอบเนื้อเรื่องจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการจดจำแตกต่างกันอย่างเด่นชัด เมื่อคำถามนั้นอยู่ในตำแหน่งนำหน้าเนื้อเรื่องและหลังเนื้อเรื่อง

1. คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง (Prequestion) จะส่งผลให้ผู้อ่านคิดไปข้างหน้า (Forward Manner) ทำให้ผู้อ่านมีความสนใจมีการพิจารณาในการอ่านเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสม ซึ่งทำให้มีพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้นั้นจะเป็นไปในลักษณะที่ผู้อ่านสามารถสังเกตส่วนที่เป็นจุดสำคัญ และส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ของเนื้อเรื่องที่อ่านได้ค้ด้วย (Rothkopf and Coke 1968 : 197-198) ผู้ที่มีความเห็นทำนองเดียวกันนี้คือ เบอร์ลิน (Berlyne 1966 : 128) ซึ่งเห็นว่าการใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่องที่จะอ่านก่อให้เกิดพฤติกรรมการค้นคว้าหาความรู้ที่จะตอบคำถามนั้น ซึ่งจะมีผลต่อความเข้าใจและความจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้อ่านสามารถค้นหาคำตอบจากเนื้อเรื่องที่ตามหลังคำถามนั้นได้

2. คำถามหลังเนื้อเรื่อง (Postquestion) จะมีผลก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้เช่นเดียวกับคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง แต่อิทธิพลของคำถามหลังเนื้อเรื่องจะเป็นแบบให้ผู้อ่านคิดย้อนกลับ (Backward Manner) หรือทบทวนซ้ำ (Review or Repetition) (Bruning 1970 : 186) โรธคอฟฟ์ และ บิลลิ่งตัน (Rothkopf and Billington 1974 ; 669) กล่าวว่า การใช้คำถามหลังเนื้อเรื่องเป็นสิ่งแวคล้อมภายนอกหรือเหตุการณ์ภายนอก ที่เข้าไปกระตุ้นโครงสร้างความจำของการจำเนื้อเรื่องที่ได้อ่านผ่านไป โดยเฉพาะเนื้อเรื่องส่วนที่จะต้องนำมาตอบคำถาม นอกจากนี้การใช้คำถามหลังเนื้อเรื่องยังไปกระตุ้น

การจัดลำดับความคิดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ได้อ่านผ่านไปแล้ว โดยเป็นความคิดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ประยูร แจ่มจบ (2521 : 60-63) ได้เสนอแนะว่าคำถามประกอบบทเรียนหรือเนื้อเรื่องสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ควรจะเป็นประเภททางความจำ เนื้อเรื่อง และจัดไว้ในตอนหลังของบทเรียน เพราะคำถามหลังบทเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนอ่านตามปกติเสียก่อน นักเรียนจึงให้ความสนใจเนื้อเรื่องตลอดบทเรียน เมื่อได้รับคำถามในตอนจบบทเรียน นักเรียนจะต้องทบทวน ซึ่งการทบทวนนี้มีความสำคัญต่อความจำมาก ผลการวิจัยที่สนับสนุนข้อเสนอแนะนี้คือผลการวิจัยของ โรธคอฟฟ์ (Rothkopf 1966 : 241-249) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของตำแหน่งของคำถามที่มีต่อการจำเนื้อเรื่อง พบว่าคำถามที่อยู่หลังเนื้อเรื่องจะส่งผลต่อการจำเนื้อเรื่องที่ไม่ตรงกับคำถามได้ดีกว่าคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฟรส์ (Fraser 1967 : 266-272) ที่พบว่า การใช้คำถามหลังเนื้อเรื่องที่ให้อ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านจำเนื้อเรื่องได้ดีที่สุด โดยเฉพาะเนื้อเรื่องที่ไม่ตรงกับคำถาม ส่วนคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง จะส่งผลทำให้ผู้อ่านจดจำเนื้อเรื่องที่ไม่ตรงกับคำถามได้ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม จากการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่องและการใช้คำถามหลังเนื้อเรื่องจะส่งผลต่อการจำแตกต่างกัน นั่นคือ คำถามหลังเนื้อเรื่องส่งผลต่อการจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่า

การใช้ภาพประกอบเนื้อเรื่องเป็นตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในครั้งนี้ เพราะภาพประกอบเนื้อเรื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่าน โดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้เกิดแรงจูงใจและมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่าน ดังที่ สมพงศ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ (2506 : 61) วุฒิ แตรสังข์ (2515 : 4) และ ดีน และ กัลชานี (Dean and Kulhavy 1981 : 57) ให้ความเห็นว่า แบบเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา และภาพประกอบบทเรียนก็เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้แบบเรียนมีคุณค่าทางการศึกษาอย่างเต็มที่ เพราะภาพประกอบบทเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องในบทเรียน เมื่อพิจารณาในด้านการจำเนื้อเรื่องโดยมีการใช้ภาพประกอบนั้น เฟลมมิง (Fleming 1972) ได้ให้ความเห็นว่ามนุษย์เรามีขีดความสามารถในการจำแบบระลึกรูปได้มากมายอย่างไม่น่าเชื่อ ซึ่งอาจจะ

เป็นเพราะเราได้รับสิ่งที่ทั้งในลักษณะของถ้อยคำและรูปภาพ ดังที่ เรย์โนลด์ (Reynold 1977 : 166-168) ใ้ค้่างงานวิจัยของ เนลสัน เมทเซลเลอร์ และ รีค (Nelson, Metzler and Reed 1974) ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่าถ้าเก็บสารไว้เป็นรูปภาพ จะจำได้ดีกว่าเป็นถ้อยคำ และยิ่งรูปภาพมีรายละเอียดมากจะยิ่งจำได้ดีมากขึ้นเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้สร้างสิ่งเร้า 4 ชนิด ซึ่งบรรยายสถานการณ์เดียวกัน คือ สิ่งเร้าชนิดแรกมีเพียงวลีสั้น ๆ และมีสิ่งเร้าอีก 3 ชนิด คือรูปภาพลายเส้นไม่มีรายละเอียด รูปภาพมีรายละเอียดและภาพถ่าย ผู้วิจัยได้นำสิ่งเร้าทั้ง 4 ชนิดไปให้ผู้รับการทดลองดู แล้วทำการทดสอบวัดความสามารถในด้านการจำแบบรู้จัก (Recognition) ผลปรากฏว่า ผู้รับการทดลองจำรูปภาพทั้ง 3 แบบได้ดีกว่าการจำวลีสั้น ๆ แต่การจำรูปภาพทั้ง 3 แบบไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาครั้งนี้ เรย์โนลด์ (1977) ยังให้ความเห็นต่อไปว่าสิ่งเร้าที่เป็นภาพและวัสดุที่เป็นรูปธรรมนั้นทำให้จำข้อมูลได้ละเอียดกว่ากรณีที่มีเพียงถ้อยคำหรือวัสดุนามธรรม ซึ่งตรงกับความเห็นของ สุทธิธัน ฌ นคร (2529 : 28) ที่ว่าการสร้างทัศนูปกรณ์แต่ละประเภทนั้นยึดถือหลักในการแปรสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม การอ่านหรือฟังเพียงอย่างเดียวนั้นบางครั้งนักเรียนอาจไม่ได้ภาพพจน์ที่ชัดเจนหรือไม่ได้ภาพพจน์ตรงตามที่คุณสอนต้องการ การเปลี่ยนคำอธิบายที่เป็นนามธรรมให้เป็นสิ่งที่มีตัวตน สัมผัสได้มองเห็นหรือได้ยินเสียงจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และช่วยในการจดจำ

เพศเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการอ่าน เนื้อเรื่องของนักเรียน

เพราะจากการศึกษาและวิจัยเป็นจำนวนมากที่ศึกษาถึงความถนัด ความสนใจ และความสามารถหลายด้านของนักเรียนต่างเพศกัน พบว่านักเรียนหญิงมีความถนัดและมีทักษะทางภาษามากกว่านักเรียนชาย และนักเรียนชายมีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ และมีนิสัยสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง ดังที่ กองวิจัย กรมวิชาการ (2505) ปราณี สุทธิพงศ์ (2511) และ อ่ำพล โองเคลือบ (2515) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศกับความสามารถทางด้าน การอ่าน พบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถด้านการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย จากรายงานการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนหญิงและชาย 18 เรื่อง พบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชาย 10 เรื่อง อีก 6 เรื่อง พบว่านักเรียนชายมีความสามารถสูงกว่านักเรียนหญิง แต่มี 2 เรื่องที่ไม่พบ

ความแตกต่างในด้านการอ่านของนักเรียนหญิงและชาย ในรายงานผลการศึกษาที่เปรียบเทียบความสามารถทางด้านอรรถาธิบาย (รวมถึงการออกเสียง การสะกดและคำศัพท์) ของนักเรียนหญิงและชาย จำนวน 74 เรื่อง พบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชาย 48 เรื่อง และจาก 16 เรื่อง พบว่านักเรียนชายมีความสามารถสูงกว่านักเรียนหญิง ส่วนอีก 10 เรื่อง พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ (Sylvia 1972 : 412-413 Citing Maccoby 1966) ทั้งนี้ตรงกับที่การวิจัยสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ทดสอบกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่พบว่านักเรียนชายมีความสามารถทางการอ่านดีกว่านักเรียนหญิงอยู่หนึ่งเท่าครึ่ง (Asher and Markell 1974 : 680 Citing Asher and Gottman 1973, Stroud and Lindquist 1942) นักเรียนระดับประถมศึกษาที่ควรเรียนซ่อมเสริมเป็นนักเรียนชาย จำนวน 60-90 เปอร์เซนต์ (Asher and Markell 1974 : 680 citing Blom 1971) จากข้อมูลและผลการศึกษาดังกล่าวแล้วแสดงให้เห็นว่าความแตกต่างระหว่างเพศก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน ซึ่งส่งผลไปยังการจำเนื้อเรื่องของนักเรียน

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับตำแหน่งของคำถาม

บอยด์ (Boyd 1973 : 31-38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำถามแทรกระหว่างอนุเจตที่มีต่อการเรียนรู้บทร้อยแก้ว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเรื่อง 2 เรื่อง คือเรื่องบอทธะวานา และเรื่องบาทเรน ซึ่งมีคำบรรจุประมาณ 2,000 คำ รวม 20 หน้า แต่ละหน้ามี 1 อนุเจต แต่ละอนุเจตมีคำประมาณ 100 คำ และมีคำถามประกอบ 4 คำถาม รวมทั้งหมด 80 คำถาม และคำถามนี้แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดละ 40 คำถาม ชุดแรกเป็นคำถามที่ถามเนื้อเรื่องโดยเจตนา (Intentional items) อีกชุดเป็นคำถามที่ถามเนื้อเรื่องในสิ่งที่เรียน (Incidental items) ออกแบบการทดลอง แบบ 11 x 2 ANOVA วัชชาติตัวแปรที่ 2 และใช้วิธีการถ่วงดุลย์ โดยครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่างเสนอให้อ่านเรื่องบาทเรนก่อนแล้วอ่านเรื่องบอทธะวานา ส่วนครั้งหลังของกลุ่มตัวอย่างอ่านเรื่องบอทธะวานา และตามด้วยบาทเรน คำถามที่ใช้ประกอบเนื้อเรื่องและใช้ในการทดสอบเป็นแบบเติมคำ ผลการทดลอง พบว่า คำถามหลังเนื้อเรื่องที่ต้องการคำตอบในระบับการจำเป็นคำ จะมีผลต่อการจำและการระลึกบทวนเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องที่ต้องการคำตอบในระดับการจำเป็นคำ จะมีผลต่อการจำและการระลึกบทวน
เนื้อเรื่องได้ดีกว่าคำถามนำหน้าเนื้อเรื่องและกลุ่มควบคุมที่ไม่มีคำถามประกอบเนื้อเรื่อง

สวีสัน และคัลฮาวิ (Swenson and Kulhavy 1974 : 212-215) ได้ศึกษา
เกี่ยวกับการใช้คำถามประกอบหรือแยก และความเข้าใจร่อยแก้วของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 109 คน อ่านเนื้อเรื่องที่มีความยาว 20 ย่อหน้า
ในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มทดลอง 8 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุมกลุ่มหนึ่งอ่านเนื้อเรื่อง
โดยไม่มีคำถาม กลุ่มควบคุมอีกกลุ่มตอบแต่คำถามโดยไม่อ่านเนื้อเรื่อง แล้ววัดควยแบบทดสอบ
วัดความคงทนทันที และแบบหึ่งช่วง 1 สัปดาห์ ซึ่งประกอบควยคำถามที่ทดสอบทั้งเนื้อเรื่องโดย
เจตนาและเนื้อเรื่องในสิ่งที่เรียน ลักษณะของข้อสอบเป็น 2 แบบ คือ แบบคำต่อคำ (Verbatim)
และแบบถอดคำโดยรักษาความหมายเดิม (Lexical paraphrase) ผลการวิจัยพบว่า คำถาม
หลังการอ่านช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ส่วนคะแนนความคงทนของกลุ่มที่ไร้คำถาม
แทรกทุก 1 ย่อหน้า ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ และในการระลึกคำถามนั้นนักเรียนระลึกคำถามเท่าใด
ดีกว่า ไม่ว่าจะ เป็นคำถามแบบคำต่อคำ หรือแบบถอดคำโดยรักษาความหมายเดิม จากการ
ศึกษาครั้งนี้จึงสรุปได้ว่า การใช้คำถามเท่าที่อยู่หลังเนื้อเรื่องไม่ว่าจะเป็นคำถามแบบใดจะส่ง
ผลให้นักเรียนระลึกได้ง่ายกว่าการใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง

สโนว์แมน และคันทันนิงแฮม (Snowman and Cunningham 1975 : 301-311)
ได้ศึกษาเปรียบเทียบถึงการใช้การวาดภาพประกอบ และการใช้คำถามในการเรียนรู้บทเรียน
กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ศึกษาวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยาการศึกษา 3 วิชา จากมหาวิทยาลัย
อินเดียนา เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นสมุดเรื่อง รวม 20 หน้า มีคำบรรจุอยู่ 2,189 คำ
แยกเป็น 2 อนุเจจ แต่ละอนุเจจ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างวาดภาพและตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง
ซึ่งเป็นคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 คำถาม กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มได้รับการ
การสุ่มเข้ากลุ่มทดลองดังนี้ คือ กลุ่มที่หนึ่งอ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้า กลุ่มที่สองอ่านเนื้อ
เรื่องที่มีคำถามหลัง กลุ่มที่สามอ่านเนื้อเรื่องที่มีการให้วาดภาพก่อน กลุ่มที่สี่อ่านเนื้อเรื่องที่มี
การให้วาดภาพหลัง กลุ่มที่ห้าอ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามและวาดภาพก่อน กลุ่มที่หกอ่านเนื้อเรื่อง
ที่มีคำถามและวาดภาพหลัง และกลุ่มควบคุม หลังจากทีกลุ่มตัวอย่างอ่านเนื้อเรื่องแล้วจึงทดสอบ
ความจำทันทีโดยไม่ให้อ่านซ้ำ ออกแบบการทดลองแบบ 7×2 แฟกทอเรียล ผลการทดลอง

พบว่าการใช้คำถามหลังเนื้อเรื่องดีกว่าการใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง และการใช้การวาดภาพประกอบมีผลทำให้จำได้ดีเช่นเดียวกับการใช้คำถาม จากการศึกษาในครั้งนี้สรุปได้ว่าการใช้คำถามหลังเนื้อเรื่อง ส่งผลทำให้ผู้อ่านจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่า การใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง

ประยูร แจงจบ (2521) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเภท และตำแหน่งของคำถามที่ส่งผลต่อความเข้าใจ และการจำเนื้อเรื่อง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นเนื้อเรื่องเป็นสารคดี และเนื้อหาวิชาการหมวดสังคมศึกษา 2 เรื่อง ประเภทของคำถามมี 4 ประเภท คือคำถามวัดความเข้าใจ คำถามวัดความจำใจความสำคัญ คำถามวัดความจำเนื้อเรื่อง และคำถามที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ตำแหน่งของคำถามมี 2 ตำแหน่ง คือนำหน้าเนื้อเรื่องและหลังเนื้อเรื่อง ในการทดสอบมีการทดสอบความจำโดยให้กลุ่มทดลองระลึกเสรี และการวัดความเข้าใจ ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก วัดความจำทันที และทิ้งช่วง 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นอีก 1 สัปดาห์ จึงทำการทดสอบความเข้าใจ ผลการทดลองพบว่าในค่านความจำนั้น คำถามที่อยู่หลังเนื้อเรื่อง และวัดความจำเนื้อเรื่องทันที ส่งผลทำให้จำได้ดีกว่าเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง ในค่านความเข้าใจนั้น กลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามหลัง ก็ทำคะแนนได้ดีกว่ากลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่องเช่นกัน จากการศึกษาครั้งนี้ สรุปได้ว่า การใช้คำถามหลังเนื้อเรื่อง ทำให้จำเนื้อเรื่องได้ดีกว่าการใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง

สุนทรี วัฒนจินดาพร (2526) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของตำแหน่งของคำถามที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า ที่มีระดับความสามารถต่างกัน จำนวน 120 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่มีความสามารถทั้งสูง กลาง ต่ำ รวมกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบ 3 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง เรื่องที่มีคำถามหลังเนื้อเรื่อง และเรื่องที่มีคำถามสอดแทรกกระหว่างเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องที่ให้อ่านเป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มทำแบบทดสอบซึ่งมีคำถาม 16 ข้อ โดยข้อวัดความเข้าใจในการอ่านที่ตรงกับคำถามประกอบเนื้อเรื่องที่อ่าน และข้อคู่ เป็นข้อที่ใช้วัดความเข้าใจในการอ่าน ที่ไม่ตรงกับคำถามประกอบเนื้อเรื่องที่อ่าน ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทุกระดับ มีความเข้าใจใน

เนื้อเรื่องที่อ่านแตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับคำถามประกอบเนื้อเรื่องในตำแหน่งต่างกัน มีความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านไม่ต่างกัน จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ในการอ่านเนื้อเรื่องที่เป็นภาษาอังกฤษ ถ้าใช้คำถามประกอบเนื้อเรื่องในตำแหน่งที่ต่างกันมีผลทำให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งของคำถามที่ใช้ประกอบเนื้อเรื่องดังกล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ตำแหน่งของคำถามหลังเนื้อเรื่อง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และจำเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดีกว่า เนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพประกอบเรื่อง

พีค (Peck 1974 : 880-888) ได้ศึกษาผลของการใช้ภาพประกอบที่มีต่อการ จำบทเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 อายุระหว่าง 9-10 ปี จำนวน 71 คน จาก โรงเรียนระดับประถมศึกษา 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นสมุดเรื่องที่บรรยาย ด้วยตัวอักษรล้วน 1 ชุด อีกชุดหนึ่งเป็นเรื่องที่บรรยายด้วยตัวอักษรและมีภาพประกอบ เมื่อ นักเรียนอ่านบทเรียนแล้วก็จะได้รับแบบทดสอบความจำซึ่งวัดทันที และวัดทิ้งช่วง 1 วัน และ 1 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่อ่านสมุดเรื่องที่มีภาพประกอบ ทำคะแนนได้สูงกว่ากลุ่ม ที่อ่านเรื่องโดยไม่มีภาพประกอบ ทุกครั้งไม่ว่าจะทิ้งช่วงเวลานาน 1 วัน หรือ 1 สัปดาห์ หรือ ทดสอบความจำในทันที จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การมีภาพประกอบเนื้อเรื่อง จะส่งผล ให้นักเรียนจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่าการไม่มีภาพประกอบเนื้อเรื่อง

โรเวอร์ และแฮร์ริส (Rohwer and Harris 1975 : 651-657) ได้ศึกษาถึง การใช้สื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ร้อยแก้ว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 จำนวน 168 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนผิวขาวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง อีกกลุ่มเป็น นักเรียนผิวดำที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นสื่อที่มี 7 เงื่อนไข คือ การฟังจากเทป การดูคำบรรยายที่เสนอโดยสไลด์ รูปภาพที่เสนอโดยสไลด์ การฟังจากเทปพร้อมกับการดูคำบรรยายจากสไลด์ การฟังจากเทปพร้อมกับการดูภาพจากสไลด์ การดูคำบรรยายที่มีภาพประกอบจากสไลด์ และการฟังจากเทปควบคู่ไปกับการดูภาพและ คำบรรยายจากสไลด์ หลังจากนั้นจึงทดสอบนักเรียนโดยใช้วิธีการ 3 วิธีคือ วิธีที่หนึ่งให้

นักเรียนยืนยันประโยคที่ครูเสนอให้ดูว่า ประโยคใดเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง โดยนักเรียนตอบปากเปล่า วิธีที่สองให้นักเรียนเติมคำด้วยปากเปล่าจากคำถามของครู วิธีที่สามเป็นการระลึกเสรีโดยให้นักเรียนเล่าเรื่องที่โค่งหรือโคคุมมา ทั้งนี้นักเรียนที่ได้รับเงื่อนไขการทดลองเดียวกันจะถูกสุ่มมาให้ได้รับการทดสอบทุกวิธีโดยใช้วิธีดวงคุลย์ จากผลการทดลอง พบว่า กลุ่มนักเรียนผิวดำเรียนรู้เนื้อเรื่องที่ฟังเสียงจากเทป พร้อมกับการดูภาพจากสไลด์โคดีกว่าเงื่อนไขอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มนักเรียนผิวขาวเรียนรู้เนื้อเรื่องที่ใช้สื่อควบคุมกันโคดีกว่าโคดีกว่า การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การมีภาพประกอบเนื้อเรื่องส่งผลทำให้การเรียนรู้เนื้อเรื่องโคดีกว่า การไม่มีภาพประกอบ

โฮลล์มส์ (Holmes 1987 : 14-18) โคศึกษาถึงผลของการใช้ภาพประกอบ ที่มีต่อการตอบคำถามของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ชานเมืองทางตอนโคใต้ของรัฐเพนซิลวาเนีย จำนวน 116 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 10 ปี 5 เดือน ถึง 13 ปี 2 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 ชุด คือ ชุดแรกเป็นรูปภาพโดยไม่มีกรบรรยายด้วยตัวอักษร ชุดที่สองเป็นการบรรยายด้วยตัวอักษรล้วน ชุดที่สามเป็นภาพที่มีตัวอักษรบรรยาย จำนวน 150-200 คำ ต่อภาพ นักเรียนแต่ละคนถูกสุ่มเข้ากลุ่มทดลองแต่ละกลุ่ม เมื่อแต่ละคนโคดูภาพ หรือ อ่านเนื้อเรื่องแล้ว จะต้องตอบคำถามทั้งหมด 25 ข้อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง หรือรูปภาพนั้น ผลจากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ และกลุ่มที่ใช้รูปภาพล้วน ทำคะแนนโคดีกว่ากลุ่มที่บรรยายด้วยตัวอักษรอย่างเดียว และพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านสูง ทำคะแนนในชุดที่บรรยายด้วยตัวอักษรล้วนโคมากกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำ แต่โคมีความแตกต่างในกลุ่มการทดลองด้วยรูปภาพล้วน หรือรูปภาพประกอบการบรรยายด้วยตัวอักษร จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การอ่านเรื่องที่มีภาพประกอบเนื้อเรื่องทำให้นักเรียนตอบคำถามโคดีกว่าการอ่านเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ

สวีส แทนไน์ (2527) โคศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านเรื่องของนักเรียนที่เรียนบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษรล้วน และบทเรียนที่มีตัวอักษรประกอบด้วยการตูนโครงร่าง การตูนล้อของจริง และการตูนล้อของจริง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมปีที่ 3 จำนวน 120 คน โคแบ่งกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม

กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นบทเรียน 2 เรื่อง และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านบทเรียน 2 ฉบับ ฉบับละ 20 ข้อ เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผลการทดลองพบว่า การใช้ภาพการ์ตูนประกอบบทเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า การมีภาพประกอบในเงื่อนไขต่าง ๆ ไม่ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่อง มากกว่าเนื้อเรื่องที่มีแต่ตัวอักษรล้วน

จากรายงานการวิจัยดังกล่าวแล้ว ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่า การมีภาพประกอบเรื่องทำให้นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดีกว่าการไม่มีภาพประกอบ ซึ่งจะส่งผลต่อการจำเนื้อเรื่องที่อ่าน เมื่อมีภาพประกอบทำให้นักเรียนจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่าเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ

การวิจัยเกี่ยวกับเพศ

แอสเชอร์ และมาร์เคิล (Asher and Markell 1974 : 680-687) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่องของนักเรียนที่มีความสนใจในเรื่องที่ให้อ่านสูง และต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 87 คน เป็นเพศหญิง 38 คน เพศชาย 49 คน กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถทางสติปัญญา (I.Q.) ที่ทดสอบจากแบบทดสอบเดียวกันเฉลี่ย 109 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อเรื่องที่ได้สุ่มมาจากการให้นักเรียนประเมิน จัดเป็นเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจสูง 3 เรื่อง และเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจต่ำ 3 เรื่อง เมื่อนักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเข้าใจ โดยใช้ข้อสอบเติมคำ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนชายอ่านเนื้อเรื่องได้ดีเท่ากับเพศหญิงในเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจสูง แต่นักเรียนหญิงอ่านได้ดีกว่า เมื่อเป็นเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจต่ำ จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถทางการอ่าน และความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่านดีกว่านักเรียนชาย

กรมวิชาการ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร (ม.ป.ป.) ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรภาษาไทยในห้องเรียนที่นักเรียนพูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,447 คน จากโรงเรียน 38 โรงเรียน สำหรับกลุ่มตัวอย่างครูได้แก่ครูที่สอนภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 38 โรงเรียนละ 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น

แบบสอบถาม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ครู และทดสอบนักเรียนในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 โรงเรียน ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับเพศ พบว่ากลุ่มนักเรียนหญิงมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถทางการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนชาย

ประสงค์ สุรสิทธิ์ (2515) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียนจากการอ่านบทเรียนภาษาอังกฤษ 3 ประเภท กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 90 คน เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 47 คน นักเรียนชาย 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นบทเรียน 3 ประเภท คือ บทเรียนที่มีแต่ตัวอักษรล้วน ๆ บทเรียนที่เป็นตัวอักษรประกอบด้วยภาพการ์ตูน และบทเรียนที่เป็นตัวอักษรผูกเรื่องเป็นการ์ตูนเรื่อง คำเนินการวิจัยโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเนื้อเรื่องแล้วให้ทำแบบทดสอบ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนดูบทเรียนได้ตลอดเวลา แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 20 ข้อ ผลการทดลองเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศแล้วพบว่า นักเรียนหญิงทำคะแนนเฉลี่ยได้มากกว่านักเรียนชายในทุกประเภทของบทเรียน จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถในการอ่านเนื้อเรื่องมากกว่านักเรียนชาย

จากรายงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถในการอ่านเนื้อเรื่องมากกว่านักเรียนชาย

จากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งของคำถาม การใช้ภาพประกอบ และเพศของนักเรียน ดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นถึงผลของตัวแปรทั้งสามที่มีต่อการจำเนื้อเรื่อง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาว่าตำแหน่งของคำถาม การใช้ภาพประกอบ และเพศจะมีผลต่อการจำเนื้อเรื่องหรือไม่ ตลอดจนกิจกรรมระหว่างตัวแปรทั้งสาม

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาว่าระหว่างการใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง และการใช้คำถามหลังเนื้อเรื่อง การใช้คำถามตำแหน่งใด จะทำให้นักเรียนจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่ากัน
2. เพื่อศึกษาว่า การให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ และเนื้อเรื่องที่ไม่ มีภาพประกอบ นักเรียนจะจำเนื้อเรื่องแบบใดได้ดีกว่ากัน
3. เพื่อศึกษาว่าระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย นักเรียนเพศใดจะจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่ากัน
4. เพื่อศึกษาว่ามีกิจกรรมระหว่างเพศกับตำแหน่งของคำถามหรือไม่
5. เพื่อศึกษาว่ามีกิจกรรมระหว่างเพศกับการใช้ภาพประกอบหรือไม่
6. เพื่อศึกษาว่ามีกิจกรรมระหว่างตำแหน่งของคำถามกับการใช้ภาพประกอบหรือไม่
7. เพื่อศึกษาว่ามีกิจกรรมระหว่างเพศ ตำแหน่งของคำถาม และการใช้ประกอบหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ทำให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง และเนื้อเรื่องที่มีคำถามหลังเนื้อเรื่องแล้ว นักเรียนกลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามหลังเนื้อเรื่องจะได้คะแนนการจำเนื้อเรื่องมากกว่ากลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง

2. ถ้าให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ และเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ แล้ว นักเรียนกลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ จะได้คะแนนการจำเนื้อเรื่องมากกว่ากลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ
3. ถ้าให้นักเรียนทั้งสองเพศอ่านเนื้อเรื่องแล้ว นักเรียนหญิงจะได้คะแนนการจำเนื้อเรื่องมากกว่านักเรียนชาย
4. ถ้าให้นักเรียนทั้งสองเพศอ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง และเนื้อเรื่องที่มีคำถามหลังเนื้อเรื่องแล้ว คะแนนการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนจะไม่แตกต่างกันไปตามเพศของนักเรียน หรือไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับตำแหน่งของคำถาม
5. ถ้าให้นักเรียนทั้งสองเพศอ่านเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ และเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบแล้ว คะแนนการจำเนื้อเรื่องของนักเรียนจะไม่แตกต่างกันไปตามเพศของนักเรียน หรือไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการใช้ภาพประกอบ
6. ถ้าให้นักเรียนกลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง และกลุ่มที่อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามหลังเนื้อเรื่อง อ่านเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ และเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบแล้ว คะแนนการจำเนื้อเรื่องจะไม่แตกต่างกันไปตามระดับของตำแหน่งของคำถาม
7. ถ้าให้นักเรียนหญิง และนักเรียนชาย อ่านเนื้อเรื่องที่มีคำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง และเนื้อเรื่องที่มีคำถามหลังเนื้อเรื่อง โดยเป็นเนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบและเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบแล้ว ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักเรียนกับตำแหน่งของคำถาม จะไม่ขึ้นอยู่กับการใช้ภาพประกอบ นั่นคือ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ ตำแหน่งของคำถาม และการใช้ภาพประกอบ

ความสำคัญและประโยชน์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ กล่าวได้ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้รู้ว่า ระหว่างการใช้คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง และการใช้คำถามหลังเนื้อเรื่อง คำถามตำแหน่งใดที่会使ให้นักเรียนจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่ากัน

1.2 ทำให้รู้ว่าการมีภาพประกอบ จะทำให้นักเรียนจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่าไม่มีภาพประกอบหรือไม่

1.3 ทำให้รู้ว่่านักเรียนเพศใดที่สามารถจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่ากัน

1.4 ทำให้รู้ว่ามีกิจกรรมระหว่างเพศกับตำแหน่งของคำถามหรือไม่

1.5 ทำให้รู้ว่ามีกิจกรรมระหว่างเพศกับการใช้ภาพประกอบหรือไม่

1.6 ทำให้รู้ว่ามีกิจกรรมระหว่างตำแหน่งของคำถามกับการใช้ภาพประกอบหรือไม่

1.7 ทำให้รู้ว่ามีกิจกรรมระหว่างเพศ ตำแหน่งของคำถาม และการใช้ภาพประกอบหรือไม่

2. คำนการนำไปใช้

2.1 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดเตรียมการสอนโดยคำนึงถึงอิทธิพลของตำแหน่งของคำถาม การใช้ภาพประกอบ เรื่อง และเพศของนักเรียน

2.2 เป็นแนวทางในการปรับปรุงหนังสือเรียนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 เป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จาก 3 จังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส จำนวน 33 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองยะลา เทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลตำบลสุโหงโกลก จำนวน 9 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 256 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนหญิง 128 คน และนักเรียนชาย จำนวน 128 คน

3. เรื่องที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบทร้อยแก้วเรื่อง แรด ซึ่งอยู่ในหน้า 38-39 ของหนังสือสารานุกรมวิทยาศาสตร์ ชุคส์ตัว และเรื่องมันบินได้แต่ไม่ไชนก ซึ่งอยู่ในหน้า 56-59 ของหนังสือสารานุกรมสำหรับเด็กเล่มที่ 2 ทั้ง 2 เรื่อง นี้ กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเรียนรู้จากแบบเรียนมาก่อน

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 ตำแหน่งของคำถาม แปรค่าเป็น 2 ระดับ คือ คำถามนำหน้า เนื้อเรื่อง และคำถามหลังเนื้อเรื่อง

4.1.2 การใช้ภาพประกอบ แปรค่าเป็น 2 ระดับ คือ เนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ และเนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ

4.1.3 เพศ แปรค่าเป็น 2 ระดับ คือ เพศหญิง และเพศชาย

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความจำ เนื้อเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ตำแหน่งของคำถาม หมายถึง ตำแหน่งของคำถามที่จัดให้ประกอบเรื่อง ซึ่งจัดให้นักเรียนอ่าน มี 2 ตำแหน่ง คือ

1.1 คำถามนำหน้าเนื้อเรื่อง (Prequestion) หมายถึง คำถามแบบเติมคำที่นักเรียนต้องอ่านก่อนที่จะอ่านเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามหลังเนื้อเรื่อง (Postquestion) หมายถึง คำถามแบบเติมคำที่นักเรียนต้องอ่านหลังจากที่นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง

2. เนื้อเรื่องที่มีภาพประกอบ หมายถึง เนื้อเรื่องที่มีตัวอักษรบรรยายและใช้ภาพวาดลายเส้นขาว-ดำ ประกอบเรื่องแรดและเรื่องมันบินได้แต่ไม่ไชนก

3. เนื้อเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ หมายถึง เนื้อเรื่องที่มีตัวอักษรบรรยายเรื่องแรดและเรื่องมันบินได้แต่ไม่ไชนก

4. การจำเนื้อเรื่อง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถหาคะแนนได้จากแบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่อง หลังจากได้อ่านเรื่อง แรค และเรื่องมันบินได้แต่ไม่ใช่นก แล้ว โดยนักเรียนอ่านเรื่องแรคจบแล้วทดสอบทันที และอ่านเรื่อง มันบินได้แต่ไม่ใช่นกจบแล้วสอบทันทีเช่นกัน

5. แบบทดสอบวัดความจำเนื้อเรื่อง หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ซึ่งสามารถหาคำตอบได้จากเนื้อเรื่องที่อ่าน